

Na Črni prsti.

Spisal Jož Vesel.

Dežela kranjska imá na Gorenjskem kraje, kateri se zaradi prirodne slikovite lepote svoje smejo primerjati imenitnim delom Švice. Takšen kraj je bohinjska dolina. Na severu kipi velikán Triglav v sinje nebó; na jugu se Črna prst najviše dviga proti nebu. Ta gora sicer ni posebno visoka, a znana je zaradi mnogovrstnih cvetic in rastlin, ki rastó na nji; prelep je tudi ž njé razgled, zlasti na južno zapadno stran. Navadno hodijo nánjo iz Bohinjske Bistrice, kjer je dôkaj hribovskih vodnikov. Skoro za vasjó se pričnó tla dvigati; po pašnikih in hribovskih travnikih ti je hoditi kake pol ure, da prideš v gozd. Čisti zrak in vonjava tisočerih cvetic te razveseljuje, da prav lahko hodiš za vodnikom po strmih potih. Po nekod že čuješ kravje zvonce, gotovo znamenje, da si blizu planine. Res pozvanjajo čimdalje glasneje in pogosteje, in ko prelezeš strm rob, ugledaš v gorskem kotlu cele vrste koč, ki so videti kakor vas. To je planina bohinjske sirarske zádruge. Nad poludrugo sto krav stoji in polega okrog koč in po sosednih rébrih. Prijazno nas vzprejmó pastirji ter nas pogosté z izbornim mlekom, surovim maslom in sirom, kar nam kaj dobro tekne po težki hoji. Ker solnce že zahaja in noč v gorah naglo nastopa, prosimo sirarjev prenočišča. Radi nam prepusté kočó v ta namen. Ležišče je kaj preprosto: nekoliko sená okolo ognjišča; a pravemu hribolazcu zadošča do cela. Pastir nam zakurí ogenj, prinese dobre vode, želi lahko noč in odide. Nekaj naših tovarišev poleže po sénu in zaspi; drugi sédejo pred kočó na skale. Nebó je jasno; ugledati ni najmanjšega obláčka. Sosedne gore so v črni temi; po nekod se oglašajo kravji zvonci; govedo zvečine leži in prežvekuje; samó hudomušni prasci se podé in krulijo; nagajivi kozličí pa skačejo in se trkajo po strehah nizkih koč. Luna počasi vzhaja nad jugovzhodnimi gorami; bleđa njena luč čarobno seva na sivo skalovje severozapadnih planin; seva se glási tožno skovikaje. Hitro mine ura za uro; o polutreh je treba odriniti, ako hočemo pred solnčnim vzhodom priti na vrh gore. Vsa družba vstane; z mrzlo vodo si izmijemo zaspanec iz očíj; požirek žganja, da se človek nekoliko ogreje in okrepeá, in potem naprej. S prižgano svetilnico stopa Bohinjec pred nami; svet je skalovit; pot neznano strma. Za pol ure hodá se zavije pod skalnato steno, ki z desne strani visí

nad nami; na levi strani globoka strmina; steza sila ozka. Pozná se le, da so tudi drugi ljudje hodili po nji; uglajena ni, zavarovana tudi ne. Počasi korakamo drug za drugim. Na vzhodu se daní; svetloba je bleda, ali jasní se čimdalje bolj. To speší korak; vsakdo se bojí, da ne bi zamudil solnčnega vzhoda. Zdajci zakliče nekdo pri prvih — kaj je neki? Novinec hribolazec je našel prvo očnico. Kakšno veselje, ko jo vtakne za klobuk! Pot je hipoma strma. Kakor prislonjena lestva je stisnjena med skalnate stene; visoko je treba vzdvigovati kolena; često te jeden korak po kamenji privede za dva koraka nazaj. Spominska pločica z razpelom na desni oznanja, da se je ondu ponesrečil nabiralec očnic, padši čez strmino. Daleč ni več do sedla in odtod ne do vrha; torej podvizajmo se! Zdanilo se je, ne da bi bili prav vedeli, kdaj. Sicer je še sómrak, óna siva svetloba, ki nam kaže prirodo kakor spečo in brezbarveno, a pot vidimo dobro. Dospevši na sedlo, ugledamo vrh in čujemo tudi planinske kavke, ki letajo okolo njega ter kričé s prijetnim glasom. Mrzel veter brije; deje nam malone dobro, kajti znoj nam obilo rosí čelo. Na vrhu pa se moramo zaviti v plašč in stisniti za skalo, sicer bi neprijetno čutili ostro sapo. Okrepčavši si lačni želodec in žejna ustna, pričnemo ogledovati okolico.

Črna prst je čudna gora; na južni strani iz doline do vrha porasla s travo, katero poléti kosé Tolminci, na severni strani pa navpična stena in potem jasen gozd. V travi na južni strani rastó očnice kakor pri nas marjetice, také da ni goré, kjer bi jih bilo móči nabirati lože. Triglav in njegovi sosedje se vidijo kakor ogromno sivo pečevje, na katero je postavljena visoka piramida. Na vzhodu se kaže ognjenordeč pas; žarki sévajo skozi meglo, kakor bi se bliskalo. Triglavova skupina izpreminja vsak trenutek barvo: poprej siva, videti je sedaj modrovijolčasta, potem zamoklordeča, in sicer vselej najprej Triglavov vrh. Čim više se vzdiguje solnce, tem bolj se pomika barva v dolino; na vrhu pa se že kaže druga. Solnce nam je še za goro, ko se že Triglavov vrh sveti v prelepi rdečici. Vsa okolica je še siva; bližnji vrhovi so vijolčasti, daljni pa modri in zamokložolti; Triglav sam se leskeče kakor razbeljeno železo. Ta prizor je toli krasen in slikovit, da mora prevzeti vsakogar. Kdor ni v gorah videl solnčnega vzhoda, ne pozná krasote prirodne. Dolge sence gorá, ki ležé v ravnini italijanski okolo Vidma, prihajajo vedno krajše; tu in tam se sveti v ravnini kaj belega: mesta in vasí italijanske; dolge proge se vijó po vsi ravnini: reke so, ki se izlivajo v oglejski zaliv. Daleč na jugu se kaže svetlomodra proga, komaj vidna: morje jadransko. Z daljnogledom vidiš skupino hiš in visok stolp: Oglej in

stolp njegove bazilike. Tolminski in vipavski hribi se vidijo kaj nizko; v dolino gledaš kakor iz balona. Ljubljansko polje se kar izgublja; veliko Šmárijno goro pa moraš že neka časa iskati, predno jo ugledaš, také je majhna v soséščini Grintovca. Prav lepó se vidi, kakó se znižujejo Alpe proti jugu in vzhodu; Karavanke in kamniške planine, skupina Julijskih alp so zadnje znatne višine; drugih južnih in vzhodnih vrhov že ne moremo več imenovati gorovja.

Komaj je vzšlo solnce, poleže se mrzli veter. Prijetna toplota nastane, katera se pa že proti deveti uri izpremeni v vročino. Solnce také pripeka, da je treba sleči suknje. Na obzorji nastaja óni dim, ki nam jemlje pogled v daljo, zato se odpravimo na odhod. Vsakdo si natrga nekaj očnic in drugih cvetic, s katerimi si nakiti klobuk. Jedenkrat še pogledamo z višine in jamemo stopati nizdolu. Izberemo si pa drugo pot, ki je dosti krajša, a jako strma in kamenata. Prijetno je mladim ljudém, ako se po kamenitih drsah vozijo z brega. Dobro in široko moraš stopati na trdo podkovane čevlje; močno palico moraš trdno zastavljati v kamenje in se potiskati ž njo, potem pa gré nizdolu, da je veselje. Tisoč in tisoč kamenov se valí s teboj, a ker jih próžiš sam, valé se pred teboj in te ne morejo poškodovati. Nevarna pa je taka vožnja, kadar se več oseb pelje druga za drugo po produ; lahko bi kóga pobilo kamenje. Zató se navadno pelje drug poleg družega. Ni polovice toliko časa ne potrebujemo z góre nego vkreber; opóludne smo že zopet na Bistrici.

Mladenič nezvest.

H srce imel je nezvesto,
 Mladenič si drugo je zbral;
 Brodár ga je s svati, z nevesto
 K poroki čez reko veslal.

•Ne vidiš, da plava po vodi
 Naproti nesrečen mrlič;
 Dekléce blede je . . . le k proli
 Iz srede požuri čolnč!

Brodár se uprl je ob veslo,
 Omahnil je ženin na rob;
 Hitreje veslanje ga streslo,
 Li ona da našla je grob? y.

